

NS-PERSPEKTIVER OVER DET Å VÆRE NORSK

108108

Avisen «Valdres» har utgitt sin 2014. lederartikler, som vi vet ga grunn til kvasse meningsutvekslinger i Valdresbygdene. Vi gjengir dem gjerne, da noen hver sikkert har kommentarer å komme med, til hva redaktøren, Jostein Pedersen, skriver.

Lørdag 10. mai 1986.

NS OG FRIGJERINGA

Vil «Valdres» halde fram med å vera ei modig avis, bør den også innehalde noko nytt og positivt om NS-folket i 8. mai-utgåva 1986!

Det var utfordringa vi fekk for ei tid sidan. Vi har ikkje etterkomme denne oppmodinga – av fleire grunnar.

Dei fleste ser at rettsoppgjeret etter okkupasjons-tida 1940–45 kunne ha vore annleis. Men «tida kravde et oppgjær, og alt i alt er det til å leva med i historisk perspektiv.

For mitt eige vedkomande: Eg har forstaing for grunnar til NS-medlemskap, men eg kan ikkje forsvara slik medlemskap.

Ein kan godt no i ettertid grate over at vanlege og no å anonyme NS-medlemmer vart straffa. Frå den tida er det nok også ein god del som er lei for at vi ikkje fekk eit oppgjær – strafferettsleg – med brakkebaronar, dei som friviljug skodde seg på tyskararbeid eller dreiv svartebørs.

Men i eit etterkrigsoppgjær er det uråd å straffedøme for mange. Då raknar heile samfunnet, Og hjå oss var det slik at eit oppgjær matte til, mellom anna om vi skulle unngå lovause tilstandar – noko NS-folket iallfall ikkje hadde tent på.

Så vart det mykje av ein summarisk rettergang. Den ramma ikkje individuelt rettvis, men vart historisk bortimot det gangbare for det som då var notid – og for ettertida.

NS-folket som til dels er sa opptekne av var historiske rolle, burde ha større forstaing for akkurat dette.

Det var også under ei slik overbygging NS-motstandarar ikkje skulle forsvara unødvendig sarande behandling av dei som kom inn under landssvik-ordninga, men funne ei nådig forklaring på misgrepa.

problem ein møter no i spørsmål om Nasjonal Samling i krigstida, er at mest ingen vil stå fram med fullt namn til forsvar for NS-medlemskapen – eller for anna samvirke med den tyske okkupasjonsmakta. For «Valdres» matte det vera aktuelt å halde seg til lokale forhold, og eg har i mine år på redaktørkrakken her ikkje møtt EIN som under fullt namn har ynskt å stå fram for å forsvara NS-standpunktet sitt.

Eg veit vel at NS hadde mange modige medlemmer. For sin eigen individuelle del kunne fleire av dei stått fram. Men dei har nære parørande – ikkje minst etterslekt – som minst av alt ynskjer at far, mor eller besteforeldre står fram med NS-sympatien sin.

Men la det likevel vera sagt: Under elles vanlege vilkår er spaltene opne for fri meningsutveksling. Så ømtålelege som desse spørsmala framleis er, far vi likevel krevja at folk skriv under fullt namn.

Barn og tenåringar som under krigstida vart dregne med i NS-aktivitetar, og kanskje lei vondt for det alt då, kan aldri gløyme domen som foreldra og nærskylde fekk i etterkrigsoppgjærret. Men desse menneska – no opp mot 60 år gamle – har det aldri vore grunn til å halde oppgjær med. Dei som slektsmessig høyrde heime på «rette sida», kan berre prise seg lykkelege over den del av skjebnen sin.

Det er ikkje minst mellom NS-barna at uviljen mot oppripping i gamle NS-forhold er stor. Og det bør dei eldre slektingane deira og alle vi andre ha respekt for.

Bladet «Folk og Land» – gammelnazistenes organ – er interessant lesning. Men ensidig er det. Og skal det vel være. Såpass ensidig er det at en meningsmotstander far fornyet enkelte av idéene sine.

Disse linjer er en fortsettelse av kommentaren sist lørdag, og den var skrevet på grunnlag av en utfordring fra et gammelt NS-medlem.

Denne gangen søker jeg å se på NS-perspektiver over det å være norsk – med utgangspunkt i aktuelle signaler fra bladet «Folk og Land».

At idealistene blant gamle NS-folk mener seg misforstått helt inn i norske strafferegister, må en ha forståelse for. Det store mål for dem som samler seg om «Folk og Land», er dokumentasjon og argumentasjon som i ettertid kan løfte av dem landssvikerstemplet.

Om det vil lykkes, skal vi ha usagt. Men den uviljen som anno 1986 bæres fram mot folk av andre raser, minner så inn i granskogen om den gamle drømmen, om renrasert germansk storhetstid, at man gjerne kan fa frynsninger på ryggen av det.

Etterrat en i siste nummer av bladet har skrevet generelt om nedvurderingen av 17. mai, blir vi minnet om denne høytidsdagen i 1945 «da 100 000 nasjonalsinnede kvinner og menn ble fratatt sin nasjonale ære og pabudt ikke å vise seg i gatene 17. mai». Og sa kommer setningen: «Det ble ingen norske flagg for dem, ingen kjær sang».

At man får seg til å skrive så aldeles uten sjølkritikk! NS-myndighetene – godt assistert av sine medlemmer – hadde de fem foregående år sørget for at norske flagg la bortgjemt, og «ingen kjær sang» fikk lyde – iallfall ikke offentlig. Og så skulle disse samme menneskene være med i det øyeblikk flagget i full frihet kunne heises igjen?

Det var ikke uten grunn Nordahl Grieg traff sitt folk heime, da han på vårparten i 1940 skrev: «I dag står flaggstangen naken/blant Eidsvolds grønnende trær,/og nettopp i denne timen/vet vi hva frihet er.»

Så går bladet «Folk og Land» over til å beklage mangelen på renrasert norsk feiring av 17. mai i vår tid. Noen utenfor NS-rekkene er nok enige i vurderingen, hvilket vi beklager, men denne gang gjelder det dokumentasjon av hva de gamle NS-folkene fortsatt står for. Slik lyder det:

«— Fremmedelementer fra de forskjelligste land er na de mest fremtredende i 17. mai-toget, og får også æren av å holde 17. mai-taler rundt om i landet. En ære som ikke kan komme en frontkjemper eller et tidligere NS-medlem til del. De er ikke norske.

Forsavidt kan det være det samme om det er en chilener, en sørafrikaner eller en pakistaner som står på talerstolen 17. mai. Vi var likevel så fullkommen lei av de norske patriot-politikernes taler denne dag. Disse dvaske mennesker som, da verst det gjaldt, satt og gnaget på beinene og lot alt drive for tilfeldig vind. Disse mennesker som svek Eidsvollsværket og samlingstanken til bunns.

Faktisk opprører det oss ikke lenger å høre en bunadskledd afrikaner på talerstolen denne dag.

(FORTS.)